

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Saga. Nytaarsgave for 1812

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Saga. Nytaarsgave for 1812", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1811_171-intro-shoot-idm64.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Værkets baggrund

Som forsker, kritiker og begyndende poet gav Grundtvig indtil sit sammenbrud og gennembrud i 1810 sig især af med Nordens mytologi og sagnhistorie, med litterær samtidskritik og – dog mindst – med teologi og kirkelige anliggender. Krisedøgnene sidst i december 1810 fik ham til at bruge kalenderåret 1811 på at afrunde og afslutte sin 'asarus' for at vinde nyt fodfæste. I første halvdel af 1811 boede han skiftevis i Udby (nok mest) og på Valkendorfs Kollegium i hovedstaden.

Grundtvigs nye standpunkt går ud på at fremme og tjene sand kristendom i alt, hvad han virker i og for. Det bliver især markant som en følge af hans både fysiske og åndelige hjemgang i pinsen 1811. Efter ordination i København 29. maj 1811 indsattes han som kapellan af sin storebroder Otto ved en gudstjeneste i Udby Kirke søndag den 16. juni til afløsning af deres 77-årige fader. Den 12. august 1811 begyndte Grundtvig på nedskrivningen af en bibelorienteret verdenshistorie ud fra sine notater og tekstuddrag til historieundervisningen på Schouboes Institut i København 1808-1810. Den udkom med titlen *Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng* ved juletid 1812.

Grundtvigs afrunding af ungdomsårene gælder de tekster, han i eftersommeren 1810 var ved at have klar, nemlig dels bindet *Optrin af Norners og Asers Kamp* (Den Ældre Eddas vølsungekvad gendigtet i samtaleform), dels en samling lyrisk-episke digte om hans eget liv.

Skønt svækket af sin julekrise var Grundtvig allerede i januar 1811 fra Udby i gang med at skrive supplerende kristelige afsnit til sin vølsungedigtning. Dem sendte han 4. og 18. februar til sin jævnaldrende ven C. Molbech i København, der 1. marts afleverede dem til trykning på J.H. Schuboths forlag. Korrektoren skulle foruden af Molbech læses af to andre venner i København, Svend Hersleb og Povel Dons. Trykningen trak imidlertid ud, fordi Grundtvigs sidste tilføjelse først nåede Dons den 6. september.

Med forsat vekslende udløbere i 1811 af julekrisen – manglende energi, uterlige tanker, hjertekulde og svigtende hukommelse, alt ledsaget af fortvivelse – bedrede Grundtvig sin almene tilstand ved hjælp af bønner til Gud, arbejde, motion (på råd fra faderen) og lægeordineret medicin. I april 1811 anbefalede Grundtvigs læge O.H. Mynster ham at oversætte et eller andet for at være åndeligt aktiv uden at skulle gruble dybt, men i sit tekstvalg, tyskeren Zacharias Werners verstragedie *Martin Luther, oder die Weihe der Kraft* (1807) så Grundtvig kun sin eget dilemma mellem pligt og lyst gentaget og opgav efter 243 danske verslinjer. Den 10. april 1811 offentliggjorde K.L. Rahbek i sit tidsskrift *Sandsigeren* "Deilig er den Himmel blaa", som Grundtvig på sit ældste manuskript daterede til 2. og 12. december 1810 (Fasc. 386.50b). Til datoen 11. april (skærtorsdag) sendte Grundtvig privat et fødselsdagsrimbrev til Constance Leth som en afskedshilsen, der opsummerede Egeløkke-periodens betydning i hans liv. En rest af hans 'asarus' markeres ved billedsproget i et nyskrevet mini-epos betitlet "Anholtstoget" den 22. maj 1811 i *Sandsigeren* om en dansk militær fiasko i Englandskrigen 27. marts.

Grundtvig rapporterer 3. juli 1811 fra Udby til Molbech om en genkomst af slemme levninger af tankeforvirrelse. Sin fortale til *Optrin af Norners og Asers Kamp* underskrev han 8. september 1811 (der var hans 28 års fødselsdag). To uger senere forlovede han sig med den 24-årige Lise Blicher, "en skikkelig Pige" (omtale til Otto, Breve I, s. 45). 2. oktober talte han i Roskilde om videnskabelighed hos gejstligheden på det halvårlige landemode for Sjællands Stift (trykt i 1813). 4. december takker Grundtvig Molbech for hjælp med det nye bind *Optrin*, som udkom 28. december, men ikke anmeldtes i samtiden.

Hvornår Grundtvig besluttede at udgive nytårsgaven *Saga*, vides ikke. Læsning af to digtere, Johannes Ewald og nordmanden Jonas Rein, havde dog efter 1810-kriseugernes feber bekræftet ham i, at det ikke stred imod kristendommen at digte om andre emner end den, og det følte han også bevist af Paulus' henvisning til græske filosoffer fra talerstolen Areopagos i Athen (ApG 17,28, jf. Grundtvig 1811a, s. Xf.). Det kan (med Albeck 1955, s. 101) antages, at Grundtvig i erkendelse af nedsat arbejdsevne til nye projekter efter afslutningen af vølsungesamtalerne fik ledig tid til at sysle med andre af sine ældre endnu uudgivne tekster. De blev dog gennemrettet sprogligt-stilistisk, så de "fra Klædningens Side" (fortalen s. XXI) var nye. Ved siden af embedspligterne i Udby-Ørslev sogne har Grundtvig således haft tiden fra 8. september til 24. november 1811 (*Saga*-fortalens dato) til at fuldføre, polere og afstemme alle *Sagas* tekster i. Den 3. december har Dons i København 10 af i alt godt 12½ ark liggende i korrektur.